

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13.06.2000, sp. zn. 25 Cdo 5/2000, ECLI:CZ:NS:2000:25.CDO.5.2000.1

Číslo: 48/2001

Právní věta:

Ten, kdo byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí ukládající mu platební povinnost, je tímto výrokem vázán (§ 159 odst. 2 o. s. ř.) a nemůže proto v jiném řízení úspěšně uplatňovat nárok na vrácení částky zaplacené podle tohoto rozhodnutí s tvrzením, že ve skutečnosti žádnou platební povinnost neměl. Ani soud nemůže vycházet z jiného závěru o existenci či neexistenci nároku mezi týmiž účastníky, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto, a tuto otázku nemůže sám v jiném řízení znovu posuzovat ani jako otázku předběžnou.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.06.2000

Spisová značka: 25 Cdo 5/2000

Číslo rozhodnutí: 48

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O k r e s n í s o u d v P r a c h a t i c í c h r o z s u d k e m z e d n e 2 6 . 3 . 1 9 9 9 u l o ž i l ž a l o v a n é o b c i p o v i n n o s t z a p l a t i t ž a l o b k y n i 1 5 0 0 0 0 K č s 1 9 % ú r o k e m o d 1 9 . 8 . 1 9 9 7 d o z a p l a c e n í, c o d o č á s t k y 3 6 0 0 7 K č s p ř í s l u ŝ e n s t v í m ř í z e n í z a s t a v i l a r o z h o d l o n á h r a d ě n á k l a d ů ř í z e n í. P ř i s v ě m r o z h o d n u t í v y c h á z e l z e z j i ŝ t ě n í, ŝ e s m l o u v o u z e d n e 1 5 . 6 . 1 9 9 4 O b e c n í ú ř a d S. p ř e n e c h a l ž a l o b k y n i d o u ž í v á n í č á s t p o z e m k u p a r c. č. 5 9 0 k u m í s t ě n í d v o u p r o d e j n í c h s t á n k ů. P r o t o ŝ e ž a l o b k y n ě n e p l a t i l a ř á d n ě d o h o d n u t é n á j e m n ě, b y l v e v ě c i v y d á n O k r e s n í m s o u d e m v P r a c h a t i c í c h d n e 1 8 . 9 . 1 9 9 6 p l a t e b n í r o z k a z (p r á v n í m o c 1 8 . 1 0 . 1 9 9 6), k t e r ý m b y l a u l o ŝ e n a n y n ě j š í ž a l o b k y n i p o v i n n o s t z a p l a t i t n y n ě j š í ž a l o v a n é č á s t k u 1 2 1 6 0 7 K č s p ř í s l u ŝ e n s t v í m a n á k l a d y ř í z e n í v č á s t c e 1 2 6 1 8 K č. N a z á k l a d ě t o h o t o e x e k u č n í h o t i t u l u b y l v e d e n v ý k o n r o z h o d n u t í a d n e 1 9 . 8 . 1 9 9 7 b y l p r o d á n v d r a ŝ b ě s t á n e k ž a l o b k y n ě. Ž a l o b k y n ě z a p l a t i l a ž a l o v a n é i s n á k l a d y v ý k o n u r o z h o d n u t í v e v ý ŝ i 6 3 8 4 K č c e l k e m č á s t k u 1 8 6 0 0 7 K č. S o u d p r v n í h o s t u p n ě d o v o d i l, ŝ e n á j e m n í s m l o u v a z e d n e 1 5 . 6 . 1 9 9 4 i s m l o u v a z 1 1 . 8 . 1 9 9 3, k t e r o u P o z e m k o v ý f o n d Č R p r o n a j a l O b e c n í m u ú ř a d u S. p ř e d m ě t n ě p o z e m k y v k. ú. S., j s o u n e p l a t n ě, n e b o ŝ j e u z a v ř e l O b e c n í ú ř a d S., k t e r ý n e m á p r á v n í s u b j e k t i v i t u. N a v í c p o z e m e k, k t e r ý b y l ž a l o b k y n i s m l o u v o u p r o n a j a t, n e u ŝ í v a l a, n e b o ŝ, j a k b y l o p r o k á z á n o, j e j í p r o d e j n í s t á n e k b y l v e s k u t e č n o s t i

umístěn na pozemku parc. č. 162. Okresní soud dospěl k závěru, že žalovaná získala bezdůvodné obohacení ve smyslu § 451 odst. 2 obč. zák., které je povinna vydat, neboť žalobkyně plnila z neplatného právního úkonu. Ohledně částky 36 007 Kč s příslušenstvím bylo řízení zastaveno v důsledku zpětvzetí žaloby.

K odvolání žalované K r a j s k ý s o u d v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 20. 10. 1999 rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku ve věci samé změnil tak, že žalobu na zaplacení částky 150 000 Kč s příslušenstvím zamítl, a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Ve výroku o zastavení řízení ohledně částky 36 007 Kč zůstal rozsudek soudu prvního stupně nedotčen. Odvolací soud dospěl k závěru, že v daném případě se nemůže jednat o bezdůvodné obohacení, neboť žalovaná obdržela předmětnou částku výkonem rozhodnutí na základě pravomocného exekučního titulu - platebního rozkazu ze dne 18. 9. 1996. Dovodil, že vztah mezi neplatnými nájemními smlouvami a bezdůvodným obohacením na straně žalované není bezprostřední, když bylo plněno z pravomocného rozhodnutí, a otázka neplatnosti nájemních smluv mohla být řešena pouze v řízení původním, pokud by žalobkyně včas podala odpor do platebního rozkazu ze dne 18. 9. 1996, případně v řízení o obnovu řízení za splnění podmínek § 231 o. s. ř., avšak v novém řízení nelze reparovat pravomocný exekuční titul.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně dovolání z důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. a odvolacímu soudu vytýká nesprávné právní posouzení věci. Poukazuje na to, že z objektivních důvodů zmeškala lhůtu k podání odporu do platebního rozkazu, na základě kterého byl její stánek prodán, a s návrhem na obnovu řízení otálela, neboť se domnívala, že se s žalovanou dohodne. Podle dovolatelky je správný názor soudu prvního stupně, který pro své rozhodnutí zkoumal znovu všechny podklady, které byly rovněž podkladem pro rozhodnutí v původním řízení, v němž byla žalobkyně žalovanou, a na základě zjištění, že důvod úhrady z její strany nebyl dán, správně dovodil povinnost žalované vydat jí bezdůvodné obohacení. Nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že pravomocný titul je nutno považovat za důvod k plnění za situace, kdy skutečnosti, zjištěné po pravomocném rozhodnutí, zcela jednoznačně vyvracejí závěry soudu prvního stupně v předchozím řízení. Navrhla zrušení rozsudku odvolacího soudu a vrácení věci k novému řízení.

N e j v y š š í s o u d jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 odst. 1 o. s. ř., přezkoumal rozsudek odvolacího soudu podle § 242 odst. 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř., není opodstatněné. Proto dovolání žalobkyně zamítl.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 174 odst. 1 o. s. ř. platební rozkaz, proti němuž nebyl podán odpor, má účinky pravomocného rozsudku.

Podle ustanovení § 159 odst. 2 o. s. ř. je výrok pravomocného rozsudku závazný pro účastníky a pro všechny orgány; je-li jím rozhodnuto o osobním stavu, je závazný pro každého.

Z uvedených procesních ustanovení vyplývá, že platební rozkaz, proti němuž nebyl podán odpor, je právně závazným rozhodnutím v rozsahu vyplývajícím z ustanovení § 159 odst. 2 o. s. ř., které zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené, a je titulem jakéhokoliv způsobu exekuce na peněžitá plnění. Účinky pravomocného platebního rozkazu se vztahují na všechny účastníky řízení, v němž byl platební rozkaz vydán. Výrok pravomocného rozhodnutí je dále závazný pro soudy a jiné státní orgány, pokud jako předběžnou otázku posuzují právní vztah mezi účastníky, který byl tímto pravomocným soudním rozhodnutím vyřešen.

Ten, kdo byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí ukládající mu platební

povinnost, je tímto výrokem vázán a nemůže proto v jiném řízení úspěšně uplatňovat nárok na vrácení částky zaplacené podle tohoto rozhodnutí s tvrzením, že ve skutečnosti žádnou platební povinnost neměl a že mu neměla být uložena. Ani soud při posouzení právního vztahu účastníků nemůže vycházet z jiného závěru o existenci či neexistenci nároku mezi týmiž účastníky, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto, neboť i soud je ve smyslu ustanovení § 159 odst. 2 o. s. ř. vázán výrokem rozhodnutí, jímž bylo pravomocně rozhodnuto o nároku na plnění. Otázku existence téhož nároku ve vztahu mezi týmiž účastníky soud nemůže v jiném řízení znovu posuzovat, a to ani jako otázku předběžnou.

V daném případě bylo platebním rozkazem ze dne 18. 9. 1996, který nabyl právní moci dne 18. 10. 1996, pravomocně rozhodnuto o povinnosti žalobkyně vůči žalované na peněžitě plnění z důvodu užívání konkrétního pozemku za určité období. Proto v tomto následném řízení, v němž se žalobkyně domáhá vrácení toho, co podle uvedeného rozhodnutí plnila, nelze ani jako předběžnou otázku řešit, zda z uvedeného důvodu měla žalobkyně platební povinnost vůči žalované či nikoliv. V rozsahu platebním rozkazem přiznané částky 121 607 Kč s příslušenstvím je totiž soud při posouzení nároku na vrácení této částky vázán předchozím soudním rozhodnutím o této povinnosti.

Zabránit účinkům platebního rozkazu bylo možno podáním odporu, který nemusí být odůvodněn. Důvod, pro který žalobkyně nepodala odpor proti platebnímu rozkazu, není pak rozhodující, nehledě k tomu, že odpor lze podat bez jakéhokoliv odůvodnění, tj. blanketovým podáním, přičemž postačí, jestliže z jeho obsahu vyplývá, že jde o odpor.

Podle ustanovení § 152 odst. 1, věta první, o. s. ř. rozsudkem rozhoduje soud o věci samé. Věcí samou se rozumí nárok, který byl předmětem řízení, a jeho příslušenství s výjimkou nákladů řízení.

Podle ustanovení § 167 odst. 1 o. s. ř. nestanoví-li zákon jinak, rozhoduje soud usnesením. Usnesením se kromě jiného rozhoduje zejména o podmínkách řízení, o zastavení nebo přerušování řízení, o změně návrhu, o vzetí návrhu zpět, o smíru, o nákladech řízení, jakož i o věcech, které se týkají vedení řízení. Podle odst. 2 tohoto ustanovení, není-li dále stanoveno jinak, užije se na usnesení přiměřeně ustanovení o rozsudku.

O částkách, které byly žalobkyní zaplacené na náhradě nákladů původního a exekučního řízení, bylo jako o nároku, který má základ v procesním právu, rozhodnuto v předchozích soudních řízeních v rámci rozhodování o nákladech řízení. Takové rozhodnutí má sice povahu usnesení (§ 152 odst. 1, věta první, § 167 odst. 1 o. s. ř.), vzhledem však k tomu, že se ustanovení § 159 odst. 2 o. s. ř. vztahuje i na usnesení (§ 167 odst. 2 o. s. ř.), je i v tomto rozsahu soud těmito rozhodnutími vázán.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. správný, a proto dovolací soud dovolání žalobkyně zamítl (§ 243b odst. 1 o. s. ř.).